ALYTUS

ALYTUS I, JIEZNO IR A. JUOZAPAVIČIAUS G. SANKRYŽOJE ESANTI AIKŠTĖ

Irma KAPLŪNAITĖ

2006 m. lapkričio 18–19 d. atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Alytuje I (Alytaus miestas, Nemuno dešinysis krantas), Jiezno ir A. Juozapavičiaus g. sankryžos PV dalyje esančioje aikštėje. Manoma, kad šioje vietoje buvo senoji Alytaus miesto rotušės aikštė. Šioje teritorijoje, kaip ir visame Alytuje anksčiau jokie archeologiniai tyrimai nevykdyti. Alytaus senamiesčio kultūrinis sluoksnis iki šiol nėra įtrauktas į NKVR.

Buvo ištirti 27 bendro 30 m^2 ploto šurfai ir viena 10 m^2 ploto (2x5 m) perkasa. Tyrimų metu fiksuotas iki 1,9 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVII–XX a.

Šurfe 10, 50–90 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, aptikta didelių akmenų sangrūda (vidutinis dydis: 40x50 cm, 19x25 cm, 30x45 cm, 23x55 cm). Jos paskirtis lieka neaiški. Šurfe 20, 80 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, aptiktas 80 cm storio pastato pamatas, mūrytas iš akmenų ir pavienių raudonos spalvos plytų, rištų kalkių skiediniu. Šurfe 21, 1 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, aptikta ūkinė duobė su XVII–XVIII a. būdingais buitinės bei statybinės keramikos fragmentais. Čia rastas XVII a. pirma puse datuojamos koklio karūnėlės, padengtos žalia glazūra, fragmentas (1 pav.), XVII a. puodų, lėkščių fragmentai, XVIII a. datuojama pypkės galvutė, puošta aguonų motyvu ir kt. (2 pav.). Kituose šurfuose aptikta pavienių XX a. datuojamos keramikos fragmentų ir griuvenų.

Perkasoje 1, ŠR kampe, 98–100 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, aptiktas akmenų grindinio apie 1,7 m^2 pločio fragmentas. Grindinys grįstas iš vidutinio dydžio akmenų (vidutinis dydis: 10x15 cm, 17x20 cm, 13x15 cm, 18x21 cm). Virš grindinio neaptikta jokių radinių, jo datavimas lieka neaiškus

Archeologinių tyrimų rezultatai Jiezno ir

1 pav. XVIII a. datuojama pypkės galvutė, puošta aguonų motyvais. I. *Kaplūnaitės nuotr.*
Fig. 1. Head of a pipe dating to the 18th century and decorated with a poppy motif.

2 pav. XVII a. pirma puse datuojama koklio karūnėlė. *I. Kaplūnaitės nuotr.*
Fig. 2. Stove trim tile dating to the 1st half of the 17th century.

A. Juozapavičiaus g. sankryžoje esančioje aikštėje rodo, kad ateityje visoje senojoje Alytaus dalyje reikia atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus, siekiant nustatyti senojo miesto kultūrinio sluoksnio paplitimo ribas, jo išlikimo laipsnį ir chronologiją.

THE SQUARE AT THE INTERSECTION OF JIEZNO AND A. JUOZAPAVIČIAUS STS. IN ALYTUS I

In 2006 a field evaluation was conducted in the square located in the SW part of the intersection of Jiezno and A. Juozapavičiaus Sts. in Alytus I (the city of Alytus, right bank of the Nemunas). It is thought that the old Alytus town hall square was located at this site.

27 test pits and 1 trench (a total area of 40 m^2) were excavated. A cultural layer of up to 190 cm thick and dating to the 17th–20th centuries was discovered. During the evaluation a fragment of stone paving, a fragment of a foundation (their dating is uncertain), and a storage pit with household and structural ceramic sherds dating to the 17th–18th centuries (Figs. 1–2) were found.

BIRŽAI

ŽVALGOMIEJI TYRIMAI BIRŽŲ SENAMIESTYJE

Birutė LISAUSKAITĖ

2006 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais Biržų senamiestyje (A 518P) vykdyti žvalgomieji tyrimai vidutinio ir žemo slėgio dujotiekio įvadų į pastatus Karaimų g. 12, S. Dagilio g. 8, J. Žemaitės g. 24, Vytauto g. 16, Vilniaus g. 16 trasų vietose.

1989–1991 m. archeologas A. Baublys tyrė teritoriją ties J. Janonio aikštės ir Rinkos g. sankryža, kurioje buvo numatyta statyti universalinę parduotuvę (*ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. II, p. 9–10). Buvo ištirtas 730 m^2 plotas, rasti 3 užstatymo periodai: XVI–XVII a., XVIII a. pradžios – XVIII a. vidurio ir XIX a. pabaigos – XX a. pradžios. Pirmo periodo pastatai buvo mediniai. Rasta XVII–XVIII a. koklių, monetų, indų fragmentų.

1992 m. archeologinius tyrimus šiluminės trasos vietoje S. Dagilio g. 1 vykdė BKMS (*LIIR*, f. 1, 1981). Buvo ištirtas 21 m^2 plotas, rasti 59 radiniai. Tyrimų metu nustatyta, kad kultūrinio sluoksnio storis – 1,5 m, o tirtoje teritorijoje XVI–XVII a. yra buvę miestelėnų daržai. Taip pat rasti XVIII–XIX a. pastato pamatų fragmentai.

1994 m. klojant šiluminę trasą Karaimų g. 12 vykdyta archeologinė žemės darbų priežiūra. Kastos trasos ilgis siekė 24 m, plotis – 80 cm, gylis – 0,8–1,1 m. Tyrimų metu nustatyta, kad viršutiniai žemės sluoksniai permaišyti, įžemis rastas 60–90 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Trasos 14–17 m nuo gyvenamo namo, t. y. daržo viduryje, buvo rasta ūkinė duobė. Joje buvo XVIII–XIX a. puodų ir koklių fragmentų. Konstatuota, kad pastatų tirtoje vietoje nebuvo, teritorija naudota daržams, o gyvenamas namas greičiausiai kelis kartus buvo perstatytas.

1994 m. taip pat buvo atliekami ir archeo-